

Fylkesmannen i Telemark

Miljøvernavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon

Guri Ravn, 35 58 61 71

Inspeksjonsrapport

Kontrollrapport nummer:	2009/021.I.MVATE
Saksnummer:	2009/1029
Dato for kontroll:	24.03.2009

Informasjon om kontrollert virksomhet:

Navn:	Telemark Kildevann	Bedriftsnr.:	972 384 151
		Foretaksnr. (morselskap):	866 409 242
Postadresse:	Molandsmoen Industriområde 3870 Fyresdal	Telefon / e-post:	35 06 70 60 / e.fossheim@tkv.no
		Kommunenr / kommune.:	0831 / Fyresdal
Besøksadresse:	Molandsmoen Industriområde 3870 Fyresdal	Bransjenr. (NACE-kode):	15. 980 produksjon av mineralvann og leskedrikker

Tilstede under kontrollen:

Fra virksomheten:	Erik Fossheim Torfinn Straume (deler av kontrollen)	Fra Fylkesmannen:	Gunnar Djuvik Guri Ravn
		Fra Fyresdal kommune:	Arild Metveit

Kontrollomfang:

Kontrollen er ikke en utømmende kontroll innen Fylkesmannens tilsynsområde, men er avgrenset til:

- Oppfølging av utslippstillatelsen
- Håndtering av farlig avfall (lagring, merking, deklarerer etc.)
- Oppfølging av utslippstillatelsen og avfallshåndtering i virksomhetens internkontroll
- Utfasing av PCB-holdige kondensatorer og merking av PCB-holdige isolerglassruter

Kontrollrapportens innhold:

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen i forhold til:

- Utslippstillatelsen
- Avfallsforskriften
- Internkontrollforskriften
- Produktforskriften

Resultater fra kontrollen

Fylkesmannen avdekket 3 avvik* under kontrollen. Se nærmere omtale inni rapporten.

Oppfølging etter kontrollen

Det vises til pålegg med frister i denne rapportens oversendelsesbrev.

Skien 24.04.2009

sted dato

Fylkesmannen i Telemark
(etter fullmakt)

* Avvik og anmerkning er definert på side 2 i rapporten

Definisjon - avvik:

Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven eller forskrifter hjemlet i disse lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelsen.)

Definisjon - anmerkning:

Et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Informasjon om kontrollgebyr:

Fylkesmannen kan fastsette gebyrer for arbeid med tillatelser og kontroller, jf forurensingsforskriftens kapittel 39. Nærmere informasjon om dette kan fås via <http://lovdata.no/for/sf/md/td-20040601-0931-103.html>. Se vedtak om gebyr i oversendelsesbrevet.

Informasjon om vedtak om tvangsmulkt:

Dersom Fylkesmannen ikke mottar den skriftlige tilbakemeldingen innen den fristen som er fastsatt, har vi mulighet for å fatte vedtak om tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73 eller i produktkontrollovens § 13. En eventuell tvangsmulkt kan fastsettes som et engangsgebyr eller et løpende dagsgebyr som gjelder så lenge en tilbakemelding, som godtgjør at avvik kan lukkes, ikke er mottatt.

Aktuelt regelverk:

Aktuelle hjemler for avvik som avdekkes gjennom kontrollen finnes i følgende regelverk:

- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), av 6. desember 1996 med senere endringer
- Lov om forurensinger og om avfall (forurensningsloven), av 13. mars 1981, med senere endringer
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), kapittel 11 Farlig avfall, av 1. juni 2004, med senere endringer
- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften), av 07.01.2004 med senere endringer
- Utslippstillatelse Telemark Springwater AS, Fyresdal (nå Telemark Kildevann), datert 22.03.1996.

Se lover og forskrifter på SFTs hjemmeside www.sft.no eller via www.regelhjelp.no.

Avvik

Det ble funnet følgende avvik under Fylkesmannens kontroll:

Avvik 1: Håndteringen av farlig avfall er ikke tilfredsstillende

Avvik fra: Avfallsforskriftens § 11-5, 8 og 12

Grunnlag for avviket:

- Virksomhetens lagerplass for farlig avfall er ikke tilfredsstillende.
- Virksomheten overholder ikke leveringsplikten for farlig avfall.
- Virksomheten har ikke deklarerert det farlige avfallet som er levert til godkjent avfallsmottak.

Kommentarer:

- Virksomheten oppbevarer farlig avfall på fat som står på en palle med oppsamlingskar. Pallene er plassert ute slik at oppsamlingsvolumet blir fylt opp med vann ved nedbør. Under kontrollen var ca halve volumet i oppsamlingskaret fylt av vann. Ved en eventuell lekkasje fra fatene vil det kunne oppstå en situasjon der oppsamlingsvolumet ikke er tilstrekkelig.
- I avfallsforskriftens § 11-8 er det satt krav om at virksomheter må levere alle typer farlig avfall til godkjent avfallsmottak minst engang pr år. Leveringsplikten inntreffer hvis det oppstår mer enn ett kilo farlig avfall per år. Telemark Kildevann har ikke levert inn farlig avfall på 2-3 år. Det var et par fat med oljerester/spillolje lagret på virksomhetens område.
- Virksomheten sier at den ikke har fylt ut deklarasjonsskjema ved tidligere levering av farlig avfall. Alt farlig avfall skal ved levering deklarerer på standard deklarasjonsskjema.

Fylkesmannens forventninger til virksomhetens tilbakemelding:

- Virksomheten må levere det farlige avfallet (oljerester) som var lagret på bedriftens avfallsmottak til godkjent mottak. Avfallet må deklarerer og kopi av deklarasjonsskjema sendes til Fylkesmannen.
- Lagerplass for farlig avfall må sikres slik at eventuelle uhellsslipp på grunn av lekkasje eller søl ikke medfører avrenning til grunnen. Beholdere for lagring av farlig avfall bør merkes. Virksomheten skal beskrive og dokumentere for eksempel med bilder, at lagerplassen for farlig avfall tilfredsstillende kravene i avfallsforskriften.

Avvik 2: Virksomheten har mangelfull internkontroll

Avvik fra: Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), § 5, andre ledd punkt. 1-8.

Grunnlaget for avviket er beskrevet nedenfor. Avviket er ikke basert på en fullstendig gjennomgang av internkontrollen.

Grunnlag for avviket:

- Virksomheten har ikke skriftlige rutiner for håndtering av farlig avfall, jf § 5 andre ledd punkt 7.
- Virksomheten har ikke skriftlige rutiner for gjennomføring av utslippskontroll, beregning av utslipp og vurdering av oppfølging av kravene til utslipp til vann i utslippstillatelsen, jf § 5 andre ledd punkt 7.
- Virksomhetens risikoanalyser har mangler, jf § 5 andre ledd punkt 6.

Kommentarer:

- Virksomheten har ikke skriftlige rutiner som sikrer at alle typer farlig avfall blir håndtert i tråd med gjeldende regelverk. Dette gjelder bl.a. lagring, levering og deklarerer av farlig avfall.
- Virksomheten har ikke skriftlige rutiner som sikrer at krav til utslippskontroll og utslipp til vann overholdes. Dette gjelder bl.a. kalibrering av vannmengdemåler, pH måler, skriver etc, rengjøring av prøvetakingsutstyr, gjennomføring av prøvetakingen, beregning og bruk av analyseresultater osv. Se også avvik 3 for ytterligere kommentarer vedrørende utslipp til vann.

- Virksomheten mangler risikovurderinger på en del områder som er av betydning for ytre miljø. Det gjelder bl.a. utslipp til vann og håndtering av farlig avfall.

Fylkesmannens forventninger til virksomhetens tilbakemelding:

Farlig avfall: Virksomheten må utarbeide rutiner som sikrer at alt farlig avfall oppbevares på dertil egnede merkede beholdere, at lagerplassen er sikret mot avrenning til grunnen ved uhellsslipp pga søl, lekkasje etc, at farlig avfall leveres til godkjent mottakk minst en gang pr år og at avfallet deklarerer på standard deklarasjonsskjema. Rutinen bør også si noe om hvilke typer farlig avfall som oppstår i virksomheten og hvem som har hovedansvaret for håndteringen av det farlige avfallet.

Utslippskontroll og beregning av utslipp: virksomheten må utarbeide rutiner som sikrer at krav til utslippskontroll og utslipp til vann er i tråd med utslippstillatelsen. Rutinene skal bl.a. sikre en representativ prøvetaking (mengdeproporsjonal prøvetaking), at utstyr fungerer (kalibrering, vedlikehold) og at årlige utslipp til vann beregnes og holdes innenfor kravene i tillatelsen. Rutinene bør også si noe om hvem som er ansvarlig for utslippskontrollen.

Risikovurderinger: Virksomheten må gjennomgå driften sin og gjennomføre risikoanalyse for arbeidsoperasjoner etc som er kritiske i forhold til påvirkning av ytre miljø. Områder som bør vurderes er håndtering av farlig avfall og operasjoner som kan medføre utslipp til vann med påfølgende negative konsekvenser for Fyresdal renseanlegg som for eksempel drift av fordrøyningsbassenget, fylling av råstoff, vasking av produksjonsutstyr, vedlikehold av utstyr (slanger, ventiler..) og andre sårbare punkter.

Virksomheten skal redegjøre for gjennomførte tiltak og sende kopi av utarbeidede rutiner til Fylkesmannen.

Avvik 3: Virksomheten har mangler ved utslippskontrollen

Avvik fra: Utslippstillatelse Telemark Springwater AS, (nå Telemark Kildevann AS), datert 22.03.1996, vilkår 7 jf vilkår 2.1.1

Grunnlag for avviket:

- Prøver til utslippskontrollen tas ut tidsproporsjonalt, men skal i følge utslippstillatelsen tas mengdeproporsjonalt.
- Virksomheten har ikke oversikt over de siste års utslipp til vann.

Kommentarer:

- Virksomheten opplyste at de i forbindelse med utslippskontrollen tar tidsproporsjonale vannprøver. Utslippstillatelsen har krav om at prøver skal tas ut mengde proporsjonalt.
- Virksomheten kan ikke dokumentere at den oppfyller utslippsgrensene til vann. Virksomheten har gjennomført analyser i tråd med krav i utslippstillatelsen, men det er ikke foretatt beregninger og vurderinger av resultatene for å sjekke om krav til utslipp til vann er overholdt. I følge kommunen har prosessavløpsvannet fra Telemark Kildevann AS flere ganger ført til problemer på renseanlegget. Telemark Kildevann AS plikter å ha oversikt og kontroll på sine utslipp til vann.

Fylkesmannens forventninger til virksomhetens tilbakemelding

Virksomheten må gå over til mengdeproporsjonal prøvetaking. Prøver av prosessavløpsvannet må regelmessig sendes til analyse. På bakgrunn av analyse resultatene må virksomheten kontinuerlig beregne utslippene og vurdere resultatene i forhold til krav i utslippstillatelsen. Videre må det utarbeides rutiner som sikrer at utslippskontrollen er i tråd med kravene i utslippstillatelsen, jf. avvik 2. Kopi av rutinene og resultatene fra utslippskontrollen sendes Fylkesmannen.

ANNEN NYTTIG INFORMASJON:

Informasjon om farlig avfall og kjemikalier

Farlig avfall inneholder helse- og miljøfarlige kjemikalier som ikke skal håndteres sammen med forbruksavfall fordi det kan medføre alvorlige forurensninger eller fare for skade på mennesker eller dyr. Farlig avfall på avveier kan føre til at miljøgifter spres og hoper seg opp i naturen. Spredningen kan skje gjennom forurenset sigevann fra deponier eller gjennom utslipp av forurensede avgasser, slagg eller aske fra forbrenningsanlegg. Dersom farlig avfall kommer ut i avløpsnett, kan det gjøre at kloakkrensningene ikke fungerer som de skal slik at mer forurensning kommer ut i sjø og vassdrag.

”Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall” (avfallsforskriften) har i kapittel 11 regler for farlig avfall. Her er det regler for forsvarlig oppbevaring med videre av farlig avfall (§ 11-5), krav om tillatelse (§ 11-6 og § 11-7), leveringsplikt (§ 11-8), deklarerer (§ 11-12) og tilsyn (§ 11-15). I tillegg fins regelverk knyttet til bestemte typer farlig avfall. Dette gjelder blant annet for batteri, spillolje, oljeholdig avløpsvann, PCB-holdig avfall som kondensatorer og isolerglassvinduer og lignende.

Informasjon om hvilke kjemikalier som er regulerte/forbudte fins i forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften). Reguleringer fins blant annet på bromerte flammehemmere, kortkjedede klorparafiner, kadmiumforbindelser, nonyl- og oktylfenol og deres etoksilater.

Det finnes lenker til aktuelle lover og forskrifter på SFTs hjemmeside www.sft.no eller via www.regelhjelp.no

Informasjon om internkontroll (HMS)

Internkontroll (HMS) er et system med oversikter, rutiner og dokumentasjon som skal sikre og dokumentere at virksomheten overholder kravene som er satt i helse-, miljø og sikkerhetslovgivningen. Ved utarbeidelse av et slikt system skal virksomheten systematisk gå igjennom alle ledd av driften og kartlegge risikoen i forhold til de ansattes helse og sikkerhet samt påvirkningen på ytre miljø. Innen forurensningsområdet vil det blant annet gjelde oppbevaring av alle typer avfall og farlig avfall, levering av avfall og farlig avfall til godkjent mottak, eventuelle utslipp fra virksomheten til jord luft og vann samt støy og lukt, innkjøp, oppbevaring og bruk av kjemikalier. Det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet skal tilpasses forholdene i virksomheten, og omfanget vil følgelig variere fra virksomhet til virksomhet. Viktige faktorer her er risikobildet og antall ansatte.

Informasjon om substitusjonsplikten

Helse- og miljøfarlige stoffer og produkter kan forårsake skader på naturen og på menneskers helse. Brukere av kjemikalier/kjemiske produkter til yrkesmessig bruk har plikt til å finne ut om det finnes alternative kjemikalier som forårsaker mindre skade på naturen og menneskers helse som kan benyttes. Denne plikten gjelder både for brukere i privat og offentlig sektor, og i produksjonsvirksomheter og i tjenesteytende virksomheter.

Informasjon om noen av dine plikter som produksjons- eller tjenesteytende virksomhet når det gjelder håndtering av kjemikalier, avfall og farlig avfall:

- Virksomheter skal ha oversikt over hvilke kjemikalier/kjemiske produkter som benyttes
- Virksomheten skal ha oppdaterte HMS-datablader for alle kjemikalier/kjemiske produkter Som benyttes
- Virksomheten skal dokumentere at det systematisk gjøres vurderinger av kjemikaliene/kjemiske produktene de bruker med tanke på å bytte ut helse- og miljøfarlige kjemikalier/kjemiske produkter med mindre farlige kjemikalier og kjemiske produkter jf. produktkontrollen.
- Virksomheten skal levere farlig avfall til godkjent mottak.
- Virksomheten skal levere farlig avfall til godkjent mottak minst en gang hvert år når den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg pr år
- Virksomheten skal ved levering av farlig avfall fylle ut deklarasjonsskjema og oppbevare dette skjemaet som dokumentasjon på at avfallet er deklartert og levert til godkjent mottak.
- Virksomheten skal oppbevare farlig avfall på en sikker måte, med sikring mot uvedkommende (barn, dyr etc) og ytre påvirkning som vær og vind og med mulighet for oppsamling ved evt uhell og spill. Avfallet skal være synlig merket